

Σειρά ποντιακών λαογραφικών έκπομπών του Συλλόγου "Φάρος Ποντίων"
από τον ραδ. σταθ. Μανεδουσίας Ε.Ι.Ρ.

Έκπομπή 53

3-10-1970

Σ Η Η Α

Ποντιακοί άντίζαλοι. - Λαογραφική έκπομπή του Συλλόγου "Φάρος Ποντίων", - Κείμενο και επιμέλεια Σταθή Εδσταθιάδη.

... σε μακρόσυρτο ήχο, κουδούνια κλπ. ...

* Αντίζαλοι... άναμνήσεις... νοσταλγίες... καημοί... ..

... σε γοργό ρυθμό, ήρωικό

* Αθάνατοι ποντιακοί θρύλοι και παραδύσεις

... τό σήμα σβήνει

Ο.- Στην περιοχή Τόνιας του Πόντου είναι αφιερωμένη ή σημερινή μας έκπομπή.

... λύρα σε ύπόκριση

* Στην Τόνιαν έρχομαι, τονιαλής παιδάς είμαι

τό μαχαίρ'τά μέσα μ'έν, σήν κουτσά ο'έχ'κ'έρχομαι!

* Από την Τόνια έρχομαι, τονιαλής λεβέντης είμαι. Αρματωμένο παλληκάρι, ξεινωγιά για την κόρη σου, έρωτά τραγουδά ο λαϊκός ποιητής της Τόνιας, άπευθυνόμενος προς την μέλλουσα πεθερά του.

* Αλλά οι Τονιαλίδες δέν επιδεικνύουν την παλληκαριά τους μονάχα όταν πρόκειται για τον έρωτα, μά και σε άλλες ενέργειές τους. Έχουν μία ιδιαίτερη πίστη στην παράδοση της γενιάς τους και άκολουθήσαν μία ξεχωριστή πορεία στο διάβα των αιώνων.

* Η ιδιορρυθμία των Τονιαλίδων ήταν γνωστή σε όλες τις περιοχές του Πόντου.

... ή λύρα σταματά

Οι κάτοικοι της Τόνιας δέν ξεριζώθηκαν από τις έστίες τους τό 1922. Παρέμειναν εκεί. Συνεχίζουν στον τόπο τους τις παλιές παραδόσεις. και δέν θάχ ρειαζόταν να αφιερώσωμε στην περιοχή τους τούτη την έκπομπή, αν δέν είχαν τόσο στενόθε δεσμό με τον ποντιακό λαό.

Οι κάτοικοι της Τόνιας, με την κατάκτηση του Πόντου από τους Τούρκους, έξελαμίσθηκαν στο σύνολό τους. Αλλά ή περιοχή έχει ιστορία, ποσό χάνεται στα βάθη των αιώνων. Θόάνει ως την εποχή της άρχαίας ελληνικής μυθολογίας.

. Λύρα διαρκείας ένός λεπτού

... ενώ χαριά της Τόνιας βρίσκονται κοντά στα παράλια του Εύξεινου Πόντου - μερικιά από αυτά σε άριστή απόσταση από την θάλασσα - μεταξύ Πλατάνων και ~~Πλατάνων~~ κατοικούνταν σ' αυτά "Έλληνες από τών αρχαιοτάτων χρόνων. Υπάρχει η παράδοση, ότι ο Όρεστης με τόν Πυλάδη, πριν φύσουν στην Ταυρίδα, που βρίσκεται στην απέναντι πλευρά τών παραλίων του Εύξεινου Πόντου, κέρσαν από την περιοχή Τόνιας, όπου βρήκαν θερμή φιλοξενία κοντά στον βασιλιά του τόπου. Η περιοχή Τόνιας ονομαζόταν τότε Θοανία. Από την ονομασία αυτή προήλθε η λέξη "Τόνια". Θ ο α - ν ί α Τ ο α ν ί α . . . Τ ο ν ί α , Τ' ό ν ι α .

Σε όλη την διάρκεια τών αιώνων, επί της εποχής τών Ρωμαίων, κατά την βυζαντινή περίοδο και έπειτα, σε όλη τή διάρκεια της Αυτοκρατορίας τών Κομνηνών, οι κάτοικοι της Θοανίας αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα του ποντιακού ελληνισμού. Οι αρχαίες ελληνικές παραδόσεις και κατόπιν οι έλληνοχριστιανικές παραδόσεις ήσαν βαθειά ριζωμένες στην ψυχή τους.

. ΛΥΡΑ - ΤΡΑΓ

Στους έθνικούς και κοινωνικούς αγώνες τών Ποντίων οι "Έλληνες κάτοικοι της μεταξύ ~~Πλατάνων~~ ^{Τριπόζων} και Πλατάνων περιοχής προσέφεραν πολυτιμότες υπηρεσίες. Στείθησαν αγέρωχοι και υπερήφανοι. Όμως, ήρθαν καιροί χαλεποί. Η μανία του ελληθορησκου κατακτητή ζέσπασε στην περιοχή τους με ιδιαίτερο πάθος. Οι Τονιαλήδες ή έπρεπε να γίνουν ολοκαύτωμα στο σύνολό τους ή να υποταχθούν στο θέλημα του σκληρού αφέντη. Προτίμησαν τó δεύτερο με βαρεία καρδιά, όπως συνέβη και με άλλες περιοχές του Πόντου, π.χ. τó Στραυρίν, την περιοχή "Οφως κ.λ.π." Αλλάξε τότε ή όψη μιός ζωής. Αρχισε όμως ταυτόχρονα μία ψυχική αντίσταση. Στην περιοχή Τόνιας έπαψαν να ακούονται οι χριστιανικές ψαλμοδίες, όμως εξακολουθοῦσε ή ελληνική λαλιά και άντηχοῦσαν στην άτμοσφαιρά τά ποντιακά τραγούδια και ή λύρα. Και σήμερα τούτοι οι άντίλαλοι εξακολουθοῦν.

. ΛΥΡΑ - ΤΡΑΓ

θήσουν τις χιλιάδες των Ποντίων, που ξεκίνησαν για την Ελλάδα. Άλλα τους εκυρίευε φόβος μεγάλος, μήπως πληρώσουν άκριβα τούτη την αποκάλυψη τους. Ήταν άλλωστε οι συνθήκες της τραγικής ώρας του ξεριζωμού δύσκολες. Δεν υπήρχαν ασφαλείς έγγυήσεις, ότι θα προστατευθούν οι κατ'αυτόν τον τρόπο αποκλυπτόμενοι χριστιανοί. Ήταν εποχή, που ύψηλες αξίες της ζωής, π.χ., ανεξίθρησκεια, έλευθερία κ.λ.π., βασικές αρχές του ανθρωπισμού και της ήθειας, έποδοπατούντα. ~~...~~

"Έτσι, η ψυχή πολλών Τονιαλήδων παρέμεινε υποδουλωμένη. Ποιός ξέρει, μέχρι ποτε θα εξακολουθήσει ^{ή ζω τερμύ} τής αντίστασή ~~...~~

Επισκέπτες της περιοχής Τόνιας σήμερα, βεβαιώνουν, ότι αντίκρισει κανείς εκεί πρόσωπα, που στη μορφή και την νοστορία, μοιάζουν καταπληκτικά με τους χριστιανούς Ποντίους. Άκούει την ποντιακή διάλεκτο λαλουμένη και τη ήχώ της λύρας, που υπενθυμίζει δοξαμένο παρελθόν, ~~...~~

ΛΥΡΑ - ΤΡΑΓ

Άγαπητοί άκροαταί, ο Σάλλογος "Θάρος Ποντίων" αφιέρωσε τή σημερινή του έκποση στην περιοχή Τόνιας - αρχαίας Θοανίας - του Πόντου, ~~...~~

Κοντά σας και πάλι την έρχόμενη εβδομάδα την ίδια μέρα και ώρα.-

ΣΗΜΑ

... σε μακρόσυρτο ήχου, κουδούνια κλπ. και ακολουθώς κανονικό σήμα ...

Μεταδόθη ή λαογραφική έκποση "Ποντιακοί αντίλαλοι" του Σάλλογου "Θάρος Ποντίων".-Κείμενο και επιμέλεια Στάθη Εύσταθιάδη.-

... το σήμα σβήνει

Οι κάτοικοι της Τόνιας, με την κατάκτηση του Πόντου από τους Τούρκους, έξισλαμίσθηκαν στο σύνολό τους. Άλλα ή περιοχή έχει ιστορία, που χάνεται στα βάθη των αιώνων. Φθάνει ως την εποχή της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας.